

Ongeremd

Colofon

ISBN: 978 94 6365 824 9

1e druk 2025

© 2025, Rein Gelten

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Drukwerk: CSL digitaal B.V.

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

De auteur doneert zijn deel van de opbrengst van dit boek
aan de Hersenstichting.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Ongeremd

Roman

Rein Gelten

Verantwoording

Een groot deel van deze roman is gebaseerd op echte gebeurtenissen, ervaringen en gesprekken zoals ik die heb beleefd. Tegelijkertijd is dit boek ook een werk van mijn fantasie. Om het verhaal duidelijker en krachtiger te maken en bepaalde emoties beter over te brengen, zijn personages, situaties en dialogen in sommige gevallen aangepast of door mij bedacht.

De gebruikte namen van de personages zijn niet hun echte namen, maar door mij aan hen gegeven. Ik heb mijn uiterste best gedaan om de privacy van iedereen op deze manier te waarborgen. Mocht je desondanks jezelf denken te herkennen in een van de personages of gebeurtenissen, dan zal dit zeer waarschijnlijk toeval zijn, of wellicht een afspiegeling van iets groters, waarin we ons allemaal wel eens herkennen.

Ik heb getracht met respect en zorg om te gaan met de bronnen van inspiratie. Eventuele duiding of conclusies die lezers trekken, zijn hun eigen verantwoordelijkheid.

Rein Gelten ©2025

Oh yeah

Mm

Ik weet nog steeds niet waarop ik wachtte

Terwijl de tijd onstuitbaar raast

Verdwaald in straten zonder einde

Dacht ik steeds dat ik het had gemaakt

Maar de smaak was bitterzoet

Van buiten dezelfde van binnen leeg

Geen ruimte meer voor mijn gedachten

Geïnspireerd op 'Changes' van David Bowie.

Met een nerveus gevoel in mijn buik ging ik op weg naar Amsterdam, ongerust hoe ik Rob zou aantreffen. Ik had berekend dat ik zo rond elfen bij het OLVG zou aankomen. Zo vroeg op een zaterdagochtend was het nog rustig op het station in Arnhem. Een handvol mensen slenterde over het winderige perron. Hoe laat in dat ziekenhuis het bezoekuur begon wist ik niet. In mijn haast had ik vergeten daarnaar te kijken. Sommige ziekenhuizen hadden een doorlopend bezoekuur. Ik hoopte maar dat dat hier ook het geval was en als ik nog niet binnen mocht, dan ging ik wel ergens een kop koffie drinken of in de buurt wat rondwandelen. Na een paar koude en grijze weken zou het vandaag een mooie zonnige dag worden. De lente diende zich aan. Ik hoopte maar dat dat ook voor Rob gold.

Het was pas drie dagen geleden dat Jan had gebeld om te vertellen dat Rob in het ziekenhuis was opgenomen.

‘Jij bent toch een vriend van Rob?’ klonk het wat twijfelachtig.

‘Ja hoezo, is er iets gebeurd?’

‘Rob ligt in het ziekenhuis met een hersenvliesontsteking. Ik dacht wel dat je dat zou willen weten.’ Daarna bleef het stil, hij wachtte blijkbaar op mijn reactie.

‘Hoe is dat zo gekomen?’ vroeg ik, nog beduusd van die onverwachte mededeling. Een hersenvliesontsteking, dat was toch levensbedreigend?

‘Dat weet ik ook niet. Ik heb hem doodziek in zijn flat gevonden en de dokter gebeld. Die heeft hem naar het ziekenhuis laten brengen.’

Ik kende Jan Boersma niet persoonlijk, maar wist dat hij samen met Rob een datingwebsite runde vanuit Robs bovenwoning aan het Waterlooplein. Jan beloofde mij op de hoogte te houden, maar na dat eerste telefoontje heb ik nooit meer wat van hem gehoord.

Ik was niet eerder in het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis geweest, dus het was even zoeken waar ik precies moest zijn. Voor de liften naar de verpleegafdelingen moest je de enorme hal helemaal door. Een soort overdekte straat met links en rechts poliklinieken afgewisseld met winkeltjes en koffiehokjes. Het rook er naar verse espresso en saucijzenbroodjes. Ziekenhuispersoneel, herkenbaar aan hun witte kleding, patiënten en begeleiders liepen, alsof het een drukke winkeldag was, af en aan. Helemaal aan het einde van de lange straat waren de liften naar de verpleegafdelingen. Traag kroop de lift naar de zesde etage. Niemand hield mij tegen dus ik liep maar gewoon door naar het kamernummer dat Jan mij had opgegeven. Misschien was er wel meer bezoek, een van zijn broers, zussen of zijn ouders? Die had ik al sinds onze studietijd niet meer gezien. Hij lag alleen op de kamer, geen ander bezoek, zat rechtop in bed tegen een paar kussens en staarde wezenloos voor zich uit naar een spierwitte blinde muur.

‘Hoi Rob, hoe is het?’ vroeg ik zo opgewekt mogelijk, zoals iedereen dat altijd deed, alsof je op een verjaardagsfeestje kwam en niet op ziekenbezoek.

Ik kon aan hem zien dat hij wel zag dat er iemand binnen was gekomen. Zijn hoofd bewoog een beetje mijn kant op, ik meende iets van herkenning te zien in zijn ogen, maar dat was dan ook alles. Ik ondernam een tweede poging.

‘Hé Rob, je hebt ons wel laten schrikken hoor, je weet

toch wel wie ik ben, je oude schoolvriend Guus, kun je mij horen?’ Ik sprak wat harder en articuleerde overdreven, misschien dat hij minder goed hoorde.

Welke gevolgen die hersenvliesontsteking had gehad en wat er allemaal in dat hoofd gebeurd was, wist ik niet. Hij zat erbij als een soort zombie. Zijn zintuigen leken bevroren, als een vastgelopen computer. Meer dan een lichte hoofdbeweging mijn kant op was er niet gekomen. Hij had mij wel opgemerkt maar ik had niet de indruk dat hij wist wie ik was, of dat er überhaupt een bezoeker voor hem was gekomen. Ik staarde hem aan, moest een paar keer slikken, even verwerken wat ik nu beleefde. Het was allemaal zo anders, zo ongewoon, niet goed te bevatten. De buitenkant was er maar van binnen was er leegte. Geen opgewektheid, geen vrolijkheid, geen gevatte opmerkingen. Hij droeg een ziekenhuisnachthemd. Waarschijnlijk hadden ze nog niemand gevonden die een pyjama of T-shirt voor hem had kunnen meebrengen. Het geheel leek op een scène uit een Amerikaanse ziekenhuisserie. Aan zijn ingevallen wangen en bleke kleur kon je zien dat het al een tijdje niet goed met hem was gegaan. Het ziekenhuishemd was veel te groot en hing als een kapmantel, vormloos over zijn afhangende schouders. Aan een metalen paal naast het bed hing een doorzichtige infuuszak waarschijnlijk met kunstmatige voeding of extra vocht. Ik pakte een van de twee stoelen die aan een klein tafeltje bij het raam stonden, ging aan het voeteneind van het bed in zijn gezichtsveld zitten en probeerde een reactie uit te lokken door wat tegen hem aan te praten.

‘Weet je nog toen jij mij uit de auto hebt gered daar in het kanaal?’ Dat was een favoriet onderwerp van Rob dat bij ieder etentje of feestje weer in alle toonaarden gemeenterd moest worden, maar deze keer geen enkele res-

pons. Hij bleef stoïcijns voor zich uit staren en leek mij nauwelijks te horen of te zien. Nadat ik een minuut of tien doelloos aan zijn bed had gezeten, wandelde er een verpleegkundige binnen.

‘Goedemiddag, hoe gaat het hier?’ vroeg ze geanimeerd, alsof de zieke in blakende gezondheid verkeerde, terwijl ze het infuus controleerde.

Het was meer een retorische vraag, want noch ik noch Rob konden daar een zinnig antwoord op geven.

‘Hallo,’ zei ik, ‘ik ben een vriend van Rob, hij reageert helemaal niet. Is dat tijdelijk, of hoe moet ik dat zien?’

Van een afstandje keek ze mij meelijwekkend aan, alsof ik geacht werd dat allemaal te weten.

‘Daar kan ik niet zo veel over zeggen, dat is toch een zaak van de artsen. Uit ervaring weet ik dat het nogal van patiënt tot patiënt verschilt. Hoe jonger, hoe groter de kans dat er snel verbetering optreedt.’

Rob was nu zesenvestig, een beetje een tussenin-geval leek mij. Zou hij helemaal kunnen herstellen? En hoe lang zou dat dan gaan duren?

‘Weet u hoe lang hij nog in het ziekenhuis moet blijven, ik neem aan dat hij daarna naar een revalidatiecentrum of zo zal gaan?’

‘Het spijt mij, maar dat zult u echt aan de familie moeten vragen, die hebben contact met de behandelend arts.’

Ze liep soepeltjes, op haar lichtbruine spekszolen, de kamer uit zonder verder nog wat te zeggen. Daar had ik dus ook niets aan. Begrijpelijk, ze gingen natuurlijk niet bij iedere willekeurige bezoeker de status van de patiënt uitvoerig doornemen. Ik bleef nog even zitten en wist niet goed wat ik nu moest doen, opstappen of blijven? Ik besloot te gaan, want ik kreeg toch geen contact met Rob

en volgens mij maakte het hem niks uit of ik er nu wel of niet was.

's Avonds vertelde ik Lotte hoe ik Rob aangetroffen had. Ik vroeg mij af of dit ooit nog goed zou komen. Lotte had ook zo haar bedenkingen. Vanuit haar werk in het ziekenhuis zag ze ook dit soort gevallen voorbijkomen. Die patiënten herstelden uiteindelijk wel, maar werden nooit meer honderd procent de oude. Het positieve nieuws was dat er in ieder geval geen levensgevaar bestond.

Zijn familie liet hem twee weken later naar revalidatiecentrum Parkhoef in Eindhoven overbrengen, omdat zijn oudste zus en broer daar beiden in de buurt woonden. Het zorgcentrum lag in een van de chique oude wijken van Eindhoven grenzend aan het centrum. Een grote witte villa te midden van een schaduwrijke tuin met veel hoge oude beuken en eiken. De villa had vroeger toebehoord aan een vermogende industrieel en was in de tweede wereldoorlog ook nog gebruikt als commandocentrum door de Duitsers. Na de oorlog had het landhuis diverse bestemmingen gehad en was in de loop van de jaren flink opgeknapt en aan alle kanten uitgebouwd om nu dienst te doen als revalidatiecentrum en verpleeghuis. Hoe mooi gelegen ook, je ging er met lood in je schoenen heen. De meeste patiënten in dat huis konden helemaal niets meer, die lagen de hele dag in bed of werden in een rolstoel gehesen en ergens als een kamerplant neergepoot, in de huiskamer of gewoon willekeurig voor een raam met uitzicht op de tuin. Ik vond het behoorlijk confronterend om een medemens in zo'n staat van verval te zien, dat was ik niet gewend. Veel had ik op dat gebied ook nog niet meegemaakt. Mijn oma had jaren in een verpleeghuis gezeten omdat ze dement was. Daar ging

ik als kind met mijn vader wel eens heen op zaterdagmiddag. Ze zat in een minuscule klein kamertje met alleen een bed en een stoel. Mijn vader ging altijd als eerste naar binnen om te kijken hoe ze erbij lag, ik moest dan wachten in de kale, hoge, betegelde gang. Soms trok ze al haar kleren uit of lag ze in haar eigen uitwerpselen. Mijn vader wilde niet dat ik haar zo zag en daarom ging hij eerst, om haar te fatsoeneren. Als ik er nog aan terugdenk, moet dat heel erg voor hem geweest zijn om zijn moeder zo te zien. Ze heeft er zes jaar gezeten voordat ze stierf.

Bij Rob bleek dat gelukkig heel anders en was alles modern en schoon. Tussen twee zakelijke afspraken in ging ik op een keer rond het middaguur bij hem langs. Ze zaten net aan de maaltijd. Er werd daar blijkbaar altijd 's middags warm gegeten. De receptioniste vertelde dat ik gerust een hapje mocht mee-eten, dat werd gestimuleerd, want het was gezellig voor de bewoners. De dame ging mij voor. Via een lange gang met rood linoleum op de vloer kwamen wij bij brede klapdeuren die elektrisch opengingen als je op een paneel op de wand drukte. Daarachter lag de eetzaal. Het was een ruime rechthoekige hoge en lichte ruimte met veel glas met uitzicht op de parkachtige tuin.

‘Kijk eens wie hier is,’ zei de dame, kijkend naar Rob en wijzend naar mij.

‘Hé Guus,’ zei Rob, ‘wat kom jij hier doen?’

Ik was blij verrast! Hij praatte weer en at gewoon zelfstandig in de eetzaal. Dat was een enorme vooruitgang in zo'n korte tijd. Rob was een taaie, het zou vast allemaal goedkomen. Hij zat aan tafel met nog drie andere patiënten. Er hing een heel speciale geur van eten vermengd met andere luchtjes die een stuk minder aangenaam waren. Het meubilair was van dat degelijk licht eiken met beige skai be-

kleed. Aan de muren reproducties van bekende kunstenaars, ik herkende de zonnebloemen van Van Gogh en de water-
lilies van Monet. Er waren een stuk of vijf tafels met daar-
over verdeeld een twintigtal patiënten. De meesten konden
niet zelfstandig eten dus die werden geholpen door de ver-
pleging of een begeleider. Daar ik halverwege de maaltijd
kwam binnenvallen, was die al in volle gang. Naast Rob
werd voor mij een stoel aangeschoven en bord en bestek
gebracht. Ik schepte wat op uit de diverse schalen die op
tafel stonden en keek eens om mij heen. Naast de weeïge
geur was het een geklieder van jewelste. Voorzien van royale
slabben zaten de meesten vol etensresten en kwijl en stoot-
ten tijdens het eten allerlei vreemde geluiden uit. Die men-
sen konden er ook niets aan doen, en niemand scheen zich
eraan te storen, maar ik kon geen hap meer door mijn keel
krijgen, die leek plots helemaal dicht te zitten alsof iemand
een strop om mijn nek had getrokken. Zo moest een foie-
gras-gans zich voelen. Ik probeerde mijzelf maar wat af te
leiden door tegen Rob aan te praten.

‘Ik was in de buurt en ik dacht: ik wip even aan.’

‘Je ziet waar ik tussen zit, ik wil hier zo snel mogelijk
weg,’ zei Rob geërgerd.

‘Dat snap ik maar dan zul je toch nog hard moeten wer-
ken om uit die rolstoel te komen.’

‘Ik krijg elke dag therapie. Praten gaat alweer goed en ik
kan ook stukken lopen achter de rollator. Ik oefen ook in
een zwembad. Dan kun je niet omvallen.’

Strak naar mijn bord kijkend, werkte ik toch nog wat
eten naar binnen om niet al te ondankbaar over te komen.
Ik was blij toen wij eindelijk van tafel konden. Vanaf die keer
zorgde ik er wel voor dat ik daar niet meer heenging tijdens
etenstijd. Rob had het er ook niet gemakkelijk mee en was

af en toe behoorlijk opstandig. Hij moest zijn kamer delen met een patiënt die bedlegerig was, niet zelfstandig kon eten of drinken, nauwelijks kon praten en dus met van alles geholpen moest worden wat vaak een hele toestand was waarbij meerdere verplegers moesten worden ingezet. Na weer zo'n ingreep op de kamer ontplofte Rob een keer waar ik bij was, iedereen schrok van de enorme agressie die uit hem kwam.

‘Ik wil weg uit deze zooi, al die idioten, flikker toch op allemaal!’

Vervolgens veegde hij alles wat op zijn nachtkastje stond met een gigantische zwaai tegen de grond. Een vaas met bloemen, een glas, wat fruit. De scherven vlogen in het rond, een van de verplegers kon nog net wegspringen om niet geraakt te worden.

‘Mijnheer Ter Steeg, wilt u alstublieft kalmeren,’ zei een van de verplegers streng.

‘Nee, ik kalmeer pas als ik wil en als jullie oprotten en neem die debiel naast mij ook meteen mee!’ blies hij verder, er nog wat scheldwoorden achteraan gooiend.

Ik schrok me kapot en wachtte stilletjes af omdat ik niet wist hoe ik hiermee moest omgaan. Deed hij dit vaker? De verpleging bleef heel kalm en liet hem stoom afblazen. Nog wat ontzet van het hele gebeuren hielp ik mee om de rotzooi op te ruimen. Rob kalmeerde en lag met een verbeterd gezicht voor zich uit te staren op bed.

‘Goh, wat was dat nu ineens?’ vroeg ik, toen de rust was wedergekeerd.

Rob begon te huilen. Ik snapte dat wel. Wat was dit voor leven? Herstel had nu eenmaal tijd nodig en Rob werd ongeduldig. Zelf had ik ook moeite om me groot te houden. Dit wenste je niemand toe. Hoe moest dat nu met het bezoeken van concerten en onze tenniswedstrijdjes?

‘Hebben ze iets gezegd over hoe lang je nog moet blijven?’ vroeg ik voorzichtig.

‘Nee, maar ik wil gewoon naar huis.’

‘Dat snap ik, maar dan zul je toch eerst goed moeten kunnen lopen en jezelf kunnen redden.’

Rob wilde per se terug naar Amsterdam, maar hij had nog een heel lange weg te gaan. Ik probeerde hem iedere maand een keer te bezoeken, hoewel dat niet altijd lukte. Af en toe ging Lotte ook mee. Op een van die bezoekjes gingen wij een eindje met hem wandelen. Het was lekker weer dus wij zouden richting centrum gaan, dat was niet ver. Rob had het zover geschopt dat hij uit de rolstoel was en nu met een rollator kon lopen. Wij wisten ook niet precies wat hij wel of niet kon en wij wilden niet dat hij zou vallen. Dus liep Lotte aan een kant en ik aan de andere, heel voorzichtig en tergend langzaam schuifelde Rob als een oud mannetje voetje voor voetje vooruit. Na tweehonderdvijftig meter moesten wij weer rechtsomkeer maken, want hij was doodop, zag lijkkleek en baadde in het zweet. Wij waren allang blij dat wij hem weer zonder schade in het tehuis hadden afgeleverd. Wij hadden zo onze bedenkingen hoe dit verder moest, want van enige zelfredzaamheid was nog lang geen sprake. Het was ook niet alleen zijn fysieke gesteldheid maar ook zijn mentale. Iedere keer dat ik kwam, dacht hij dat ik er voor het eerst was en begon zijn hele verhaal, hoe hij daar aangeland was vanuit het ziekenhuis, opnieuw af te steken. Dan zei ik maar snel dat ik dat al wist, omdat ik al voor de zesde maal kwam. Ik kreeg er ook geen hoogte van of hij wel eens bezoek kreeg. Als ik ernaar vroeg, zei hij altijd: ‘er is niemand geweest’. Of dat werkelijk zo was betwijfelde ik. Zijn ouders, broers en zussen zouden toch af en toe wel ko-

men? Zeker wist ik dat natuurlijk ook niet. Bepaalde verhalen herhaalde hij steeds. Dat hij uit zijn bed gevallen was bijvoorbeeld. Dat vertelde hij iedere keer. Bij de tweede keer dacht ik nog dat ze daar wel heel slordig met patiënten omgingen. Toen ik het aan een verzorger vroeg, zei hij dat het inderdaad één keer was gebeurd, gelukkig zonder letsel en dat ze nu iedere avond de rekjes aan de zijkant van het bed omhoog klapten, dan kon hij niet meer vallen. Lichamelijk maakte hij stapjes, ik hoopte maar dat hij dat ook geestelijk ging doen. Soms hadden wij een heel goed gesprek, bijna als vanouds. Over politiek, de economie en natuurlijk muziek. Maar bij een volgend bezoek lukte het dan opeens helemaal niet, alsof het stoplicht op rood was gesprongen.

In de tijd dat hij revalideerde in Eindhoven, kregen zijn oudste zus en broer, Hannie en Theo, de bewindvoering over al zijn bezittingen. Dat was kennelijk via de instanties aangevraagd bij de rechtbank in Amsterdam. Iemand moest tenslotte de rekeningen betalen en beslissingen nemen, want zelf kon hij dat op dat moment niet. Vlak voor de hersenvliesontsteking had hij een nieuw appartement gekocht, midden in de binnenstad aan een zijstraat van het Leidseplein. Het was een kleine nieuwbouw van in totaal vierentwintig appartementen verdeeld over zes bouwlagen, in een smal straatje met een mengeling van oudere en wat nieuwere pandjes. Het geld dat hij had overgehouden van de verkoop van de woning aan de Looiersgracht had hij geparkeerd op een spaarrekening. Tijdelijk, tot de nieuwbouw klaar zou zijn, huurde hij een bovenwoning aan het Waterlooplein. Dat had hij allemaal geregeld nog voor hij met de hersenvliesontsteking in het ziekenhuis was terechtgekomen. Destijds had ik de tekeningen van het nieuwbouwproject gezien en Rob had

trots verteld hoe hij dat bij zijn werkgever, de ING-bank, allemaal voordelig had kunnen regelen. Het leek mij een prima en waardevaste investering. Wel een flinke stap terug van de chiquere Looiersgracht waar hij met zijn vriend Andrew korte tijd had gewoond. Zelf zou ik daar nooit willen wonen, vlakbij de hordes toeristen op het Leidseplein, en heel ruim was het ook allemaal niet. Maar voor Rob alleen was het perfect. Midden in de reuring en ook vlakbij de musea, theaters en de Reguliersdwarsstraat met alle gay kroegen. Ik bleef hem af en toe bezoeken in Eindhoven, tot ik op een keer weer binnenliep, het was bijna twee maanden geleden dat ik voor het laatst was geweest, de zomervakantie had tussen de bezoeken in gezeten en ik was heel druk geweest met werk. Bovendien had Rob toch geen notie wanneer ik precies was geweest. Ik zwaaide tegen de dame achter de receptie en wilde al doorlopen naar de kamer van Rob toen ze mij terug riep.

‘U komt toch voor mijnheer Ter Steeg?’

‘Ja, voor Rob,’ zei ik.

‘Mijnheer Ter Steeg is ontslagen.’

Mijn ouders waren in 1954 getrouwd en direct na hun huwelijk in een moderne nieuwbouwwijk gaan wonen in Veldhoven. Een kleurloos dorp vlakbij Eindhoven samengesteld uit diverse aan elkaar geplakte dorpskernen waaruit het hart verdwenen was. Nieuwe wijken met saaie rijtjeshuizen, vooral gebouwd voor personeel van de almaar uitdijende elektronica-industrie. Maar je was blij dat je een goede woning kon bemachtigen. Mijn vader en bijna alle vaders in de buurt werkten voor Philips.

Opa en oma Verhoeven, de ouders van mijn vader, waren om hun negen kinderen een betere toekomst te kunnen bieden vanuit het West-Brabantse Oudenbosch naar Eindhoven verhuisd. Hun opzet was geslaagd, vier van de negen kinderen konden bij Philips aan de slag. De meisjes vonden een betrekking in de stad als winkeljuffrouw of hulp in de huishouding totdat ze getrouwd waren, want dan werd je geacht voor je gezin te zorgen. Opa en oma leefden van het kostgeld dat de kinderen netjes iedere maand afdroegen totdat ze de huisdeur definitief achter zich hadden dichtgetrokken.

Bij het kleine boerderijtje dat opa en oma huurden aan de rand van de stad zat een flinke lap grond met meer dan voldoende opbrengst om het grote gezin te voeden en nog wat voor de verkoop. Opa was zijn hele leven boer geweest en de moestuin ter grootte van een half voetbalveld lag er altijd onberispelijk bij. Oma verzorgde de bescheiden vee-stapel van kippen, konijnen en drie varkens en de kleurrijke bloementuin voor het huis. Die bloementuin was haar grote